

Helse- og omsorgsdepartementet
Vegard Pettersen
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 21/361-8
Saksbehandler: Susanne Olsen
Dato: 08.01.2021

Dette er en kopi. Originalbrevet er sendt til Helse- og omsorgsdepartementet.

Svar på covid-19 oppdrag nr. 283 del 1 – Regulering av butikker og kjøpesentre mv.

Det vises til oppdrag nr. 283 fra Helse- og omsorgsdepartementet til HelseDirektoratet og Folkehelseinstituttet. Oppdraget ber om en vurdering av om dagens anbefaling om at alle kjøpesentre og butikker bør innføre antallsbegrensninger og adgangskontroll slik at det er mulig å holde avstand, bør omgjøres fra en anbefaling til et krav i forskrift.

Vedlagt følger HelseDirektoratet og Folkehelseinstituttets svar på oppdrag nr. 283. I tillegg er referat fra innspillsmøte med NHO Service og Handel, Virke og Spekter, samt representanter fra Norsk Eiendom, Olav Thon Gruppen og Scala Eiendom vedlagt.

Oppdragets konklusjoner kan oppsummeres slik:

- Krav til smittevern faglig forsvarlig drift ved kjøpesentre, butikker mv. bør forskriftsfestes. Det bør kommuniseres at forskriftsbestemmelsen innebærer at butikkene må iverksette nødvendige tiltak slik at personer til stede kan holde minst 1 meter avstand, herunder at man må sørge for antallsbegrensninger og adgangskontroller ved behov.
- Det anbefales at kommuner vurderer behov for strengere tiltak overfor kjøpesentre, butikker mv. på lokalt nivå. Dette bør følges opp i FHIs tiltakstabell og i rundskriv I-7/2020 om kommunale smitteverntiltak.
- Bransjestandarder bør fortsatt gi veiledning om hvordan kjøpesentre, butikker mv. kan ivareta forskriftens krav til smittevern faglig forsvarlig drift.

Vennlig hilsen

Helen Brandstorp e.f.
direktør

Wenche Dahl Elde
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

HelseDirektoratet

Avdeling helserett og bioteknologi
Susanne Olsen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20
Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Kopi:

Helsedirektoratet, Beredskap @helsedir.no;FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no;Helse-
og omsorgsdepartementet, Vegard Pettersen

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD nr. 283 del 1– Regulering av butikker og kjøpesenter mv.

Oppsummering av konklusjoner

- Krav til smittevernfaglig forsvarlig drift ved kjøpesentre, butikker mv. bør forskriftsfestes. Det bør kommuniseres at forskriftsbestemmelsen innebærer at butikkene må iverksette nødvendige tiltak slik at personer til stede kan holde minst 1 meter avstand, herunder at man må sørge for antallsbegrensninger og adgangskontroller ved behov.
- Det anbefales at kommuner vurderer behov for strengere tiltak overfor kjøpesentre, butikker mv. på lokalt nivå. Dette bør følges opp i tiltakstabellen i FHIs kommunelegehåndbok og i rundskriv I-7/2020 om kommunale smitteverntiltak.
- Bransjestandarder bør fortsatt gi veiledning om hvordan kjøpesentre, butikker mv. kan ivareta forskriftens krav til smittevernfaglig forsvarlig drift.

1. Oppdrag

Helsedirektoratet og FHI har fått følgende oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet:

Regjeringen har i tråd med råd fra Helsedirektoratet anbefalt at kjøpesentre og butikker fra og med 4. januar 2021 bør ha antallsbegrensninger og adgangskontroll, slik at det er mulig å holde avstand. Regjeringen har besluttet at det skal vurderes forskriftsfesting av slike smitteverntiltak.

Del 1: Vi ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, om å vurdere om det er behov for å forskriftsfeste bestemmelser som pålegger butikker, kjøpesenter mv. begrensninger i antall personer som kan være til stede samtidig og plikt til å føre kontroll med at det ikke oppholder seg for mange i lokalene (adgangskontroll).

Dersom etatene vil anbefale forskriftsendringer nå, ber vi om at Helsedirektoratet innhenter synspunkter fra representanter for handelsnæringen om behovet for forskriftsfesting og utformingen av dette. Vi ber også om forslag til eventuelle forskriftsendringer.

Del 2: Dersom etatene ikke anbefaler forskriftsendringer nå, ber vi om en fornyet vurdering basert på erfaringene med handelsnæringens egne tiltak senest i begynnelsen av februar måned.

Frist for del 1 av oppdraget er satt til fredag 8. januar, og frist for del 2 av oppdraget er senest mandag 8. februar. Del 1 av oppdraget svares ut i denne leveransen. Ettersom vi nå foreslår en forskriftsfesting, legger vi til grunn at departementet gir beskjed dersom det forventes en fornyet vurdering i begynnelsen av februar, jf. oppdragets del 2.

Helsedirektoratet har i forbindelse med oppdraget innhentet innspill fra FHI og avholdt et møte med relevante aktører fra bransjen. Innspillet fra FHI og referat fra møte med NHO Service og handel, Spekter og Virke m.fl. er vedlagt dette oppdragssvaret.

2. Innspill fra relevante aktører fra bransjen

Helsedirektoratet og FHI har avholdt et møte med NHO Service og Handel, Spekter og Virke, der temaet var mulig forskriftsfesting av antallsbegrensning og adgangskontroll i butikker, kjøpesentre mv. På møtet deltok også representanter for/aktører innen næringseiendom og kjøpesentre; Norsk Eiendom, Scala Eiendom og Olav Thon Gruppen. Referat fra møtet er vedlagt dette oppdragssvaret.

Oppsummert uttrykker bransjeorganisasjonene at aktørene innenfor detaljhandel har tatt et stort ansvar under pandemien. Det er utviklet bransjestandarder og anbefalinger, og samarbeid med smittevernoverlegene i kommunene har vært godt. Generelt mener de at forskriftsfesting av antallsbegrensninger og plikt til adgangskontroll ikke er nødvendig. Erfaringen viser at bransjen tar smittevern på alvor. Man vil komme langt med veiledning og at den enkelte virksomhet selv beregner hvor mange det er plass til i lokalet, og sørger for at maksantallet ikke overskrides. Ved tvil bør de rådføre seg med smittevernoverlege i kommunen.

Dersom man skal forskriftsfeste krav, bør reguleringen være overordnet, for eksempel med krav til smittevern faglig forsvarlig drift, slik det er gjort i covid-19-forskriften § 15b. Butikklokaler er svært ulike, og det vil være utfordrende å finne en god beregningsmodell for antall personer. Bransjen opplever at ulike kommuner stiller ulike krav i lokale forskrifter. Dette er utfordrende for kjedene som har butikker i flere kommuner. Bransjen ønsker mer veiledning fra sentrale helsemyndigheter til kommunene for å bidra til likere regelverk.

NHO har i etterkant av møtet sendt et innspill der de blant annet understreker behovet for å ha entydige beskrivelser og håndheving på tvers av kommunene. Noen av deres medlemmer har etterspurt nasjonale entydige bestemmelser slik at man unngår den problematikken de har opplevd rundt munnbind og avstand de siste månedene av 2020, med ulike regler og håndtering som har vært svært tidkrevende og utfordrende.

3. Folkehelseinstituttets vurderinger

I situasjoner med økende og utbredt spredning av smitte i samfunnet må trengsel unngås. Ved utbredt smitte (risikonivå 4) er bruk av munnbind anbefalt på offentlige steder når avstand ikke kan opprettholdes. Munnbind kan ikke erstatte avstand, og det bør derfor legges til rette for at avstand kan opprettholdes også på offentlige steder, for eksempel gjennom redusert innslipp og antallsbegrensninger.

Covid-forskriften gir ulike virksomheter krav om smittevern faglig forsvarlig drift, herunder krav om at det skal kunne holdes avstand mellom personer. En liknende regulering av butikker og kjøpesentre fremstår som logisk. FHI mener at en slik forskriftsfesting kan være hensiktsmessig for å sikre en smittevern faglig forsvarlig drift av butikker og kjøpesentre mv. Det bør også utarbeides bransjestandarder som kan gi veiledning om hvordan driften kan gjennomføres.

4. Helsedirektoratets vurderinger

4.1. Vurdering av forskriftsfesting av dagens anbefaling for butikker og kjøpesentre

Departementet ber i oppdraget om en vurdering av om dagens anbefaling om at alle kjøpesentre og butikker bør innføre antallsbegrensninger og adgangskontroll slik at det er mulig å holde avstand, bør omgjøres fra en anbefaling til et krav i forskrift.

Krav om antallsbegrensninger og adgangskontroll på kjøpesentre, butikker mv. har blitt gitt lokalt i flere kommuner. Eksempelvis har Oslo kommune inntatt følgende bestemmelse i deres lokale forskrift om forebygging av koronasmitte i Oslo¹:

§ 2. Antallsbegrensning i butikker og på kjøpesentre

Butikker, kjøpesentre og andre utsalgssteder skal sørge for at det ikke er flere til stede i lokalene enn at det kan holdes minst to meters avstand. Tillatt antall kunder i lokalet skal beregnes ut fra størrelsen på lokalet. Det skal om nødvendig gjennomføres vakthold for å sikre at kravet etterkommes.

Helsedirektoratets oppfatning er at handelsbransjen i stor grad etterlever de anbefalingene som helsemyndighetene har gitt gjennom pandemien. Bransjen har i stor grad selv tatt ansvar for å iverksette smitteverntiltak. I tillegg foreligger det en nasjonal standard for detaljhandelen og det vil snart foreligge en nasjonal standard for næringsseidom og kjøpesentre. Begge standardene er utarbeidet av Standard Norge, i samarbeid med NHO Handel og Service og Virke.

Selv om det ikke er stilt krav til kjøpesentre, butikker mv. i covid-19-forskriften i dag, følger det delvis krav om smittevernfaglig forsvarlig drift av annet lovverk. Kravet om forsvarlig arbeidsmiljø i arbeidsmiljøloven innebærer en plikt for arbeidsgiver til å iverksette tiltak for å hindre smittespredning i virksomheten.² Videre følger det av forskrift om miljørettet helsevern § 10 bokstav f at virksomheter som er omfattet av forskriften skal planlegges, drives og avvikles slik at smittsomme sykdommer forebygges.

Helsedirektoratet støtter likevel Folkehelseinstituttets vurderinger om at det kan være hensiktsmessig med en forskriftsfesting av krav til smittevernfaglig forsvarlig drift av kjøpesentre, butikker mv. Sett hen til dagens smittesituasjon, mener vi det kan være særlig viktig med et tydelig signal om viktigheten av at folk holder avstand på kjøpesentre, butikker mv. En del av de smittede har ukjent smittevei, og det er derfor viktig å følge smittevernreglene når man oppholder seg i det offentlige rom.

Vi er videre enige med FHI i at det avgjørende også for kjøpesentre, butikker mv. er at avstandskravet kan overholdes. Antallsbegrensninger og adgangskontroll er relevante tiltak for å sikre at personer til stede holder avstand, men slike tiltak må uansett suppleres med andre tiltak, som eksempelvis kontroll på køer, oppmerking på gulv om avstand, plakater og annet informasjonsmateriell. En generell bestemmelse i covid-19-forskriften som stiller krav om smittevernfaglig forsvarlig drift vil kunne ivareta den helhetlige tankegangen rundt smitteverntiltak på en bedre måte enn en forskriftsbestemmelse som er avgrenset til å pålegge krav om antallsbegrensninger og adgangskontroll.

¹ <https://lovdata.no/forskrift/2020-12-10-2660>

² <https://arbeidstilsynet.no/tema/biologiske-faktorer/coronavirus-tiltak-i-arbeidslivet-mot-smitte/>

Vi mener videre det vil gi en god signaleffekt å stille samme krav til smittevern­faglig forsvarlig drift av kjøpesentre, butikker mv. som det stilles til virksomheter som bingohaller, fornøylesparker, svømmehaller og treningssentre. Kjøpesentre, butikker mv. er steder som har stort potensiale for å samle mange mennesker. Vi mener derfor det bør innføres krav til kjøpesentre, butikker mv., som understreker viktigheten av hygienetiltak og at avstandskrav overholdes.

Ettersom en slik bestemmelse vil innebære et krav om at virksomhetene sørger for at personene som er tilstede kan holde minst 1 meter avstand, vil bestemmelsen innebære at virksomhetene må iverksette nødvendige tiltak for å kontrollere antall personer som til enhver tid er til stede i virksomhetens lokaler. Det betyr også at virksomhetene selv må finne frem til en antallsbegrensning. Bransjestandardene for smittevern og øvrige rutiner utarbeidet av bransjen viser at finnes ulike måter å beregne hvor mange som totalt sett kan være til stede i et lokale. Virksomhetene vil også måtte ta hensyn til typiske flaskehals­er, trange partier og samlingspunkter i sine lokaler, og iverksette særskilte tiltak knyttet til disse. Det kan for eksempel innebære køsystemer eller omrokking av hyller/reoler for å skape bedre plass.

Også andre tiltak enn antallsbegrensning kan være viktig for å sikre at personer til stede kan holde nødvendig avstand, herunder at butikkene unngår aktiviteter som vil innebære en risiko for ansamling av mange mennesker, slik som store salg og tilbud med korte tidsintervaller.

Dette innebærer at en bestemmelse bør utarbeides så generell at den kan fange opp de ulike forholdene ved smittevern­faglig forsvarlig drift. En generell bestemmelse som stiller krav om smittevern­faglig forsvarlig drift med et avstandskrav vil, etter vår vurdering, ivareta disse hensynene bedre enn en bestemmelse om antallsbegrensning og adgangskontroll.

Samlet sett anser vi at en forskriftsfesting er nødvendig av hensyn til smittevernet og at tiltaket fremstår forholdsmessig.

Helsedirektoratet mener videre at det vil være nødvendig å supplere en generell forskriftsbestemmelse med veiledning til kommuner om hvilke tiltak som er aktuelle dersom det er nødvendig å fatte strengere lokale vedtak, jf. smittevernloven § 4-1. Det anbefales derfor at tiltak overfor kjøpesentre, butikker mv. tas inn i tabellen i FHIs kommunelegehåndbok med tiltak som kommunene bør vurdere. Dette kan eksempelvis innebære krav om større avstand enn 1 meter (eksempelvis krever Oslo kommunes forskrift at man skal kunne holde minst 2 meter avstand). Det kan også innebære å fatte vedtak om utsettelse av salgsperioder eller andre begivenheter i detaljhandelen som har potensiale til å samle et større antall mennesker. Helsedirektoratet vil følge opp dette i samarbeid med Folkehelseinstituttet.

Helsedirektoratet ber også om at departementet vurderer om det bør tas inn informasjon om hvordan kommunene kan fatte vedtak som berører kjøpesentre, butikker mv. i rundskriv I-7/2020 om kommunale smitteverntiltak.

Vi vil også understreke viktigheten av at en generell forskriftsbestemmelse som stiller krav til smittevern­faglig forsvarlig drift, suppleres og utdypes av god veiledning om praktisk gjennomførbare tiltak. Slik veiledning er utarbeidet og videreutvikles i dag av bransjen, blant annet gjennom samarbeid med Standard Norge. Det er viktig at sentrale myndigheter fortsetter den gode dialogen med bransjen, samt at kommunene opprettholder den gode dialogen med lokale virksomheter ved behov.

Oppsummert anbefales derfor følgende tiltak:

- Det forskriftsfestes krav til smittevern­faglig forsvarlig drift ved kjøpesentre, butikker mv., i eller etter modell av bestemmelsen i covid-19-forskriften § 15b. Det bør kommuniseres at forskriftsbestemmelsen innebærer at virksomhetene må iverksette nødvendige tiltak slik at personer til stede kan holde minst 1 meter avstand, herunder at man må sørge for antallsbegrensninger og adgangskontroller ved behov.
- Det anbefales at kommuner vurderer behov for strengere tiltak på lokalt nivå, og det tas inn informasjon om dette i tiltakstabellen i FHIs kommunelegehåndbok. Det bør også vurderes å ta inn informasjon om slike tiltak i rundskriv I-7/2020 om kommunale smitteverntiltak.
- Bransjestandarder bør videreutvikles for å bidra med veiledning om hvordan kjøpesentre, butikker mv. kan ivareta forskriftens krav til smittevern­faglig forsvarlig drift. Dette innebærer blant annet informasjon om hvordan man kan beregne hvor mange personer man kan ha samtidig i lokalet for at man skal kunne ivareta avstandskravet, og hvilke andre tiltak kjøpesentre, butikker mv. bør iverksette for å sikre at driften er smittevern­faglig forsvarlig.

4.2. Nærmere om forskriftsfesting av smittevern­faglig forsvarlig drift

Kapittel 5 i covid-19-forskriften stiller i dag krav til smittevern­faglig forsvarlig drift av ulike virksomheter, herunder til serveringssteder (§ 14a), virksomheter som tilbyr én-til-én-tjenester (§ 15) og til andre virksomheter som i forskriften var stengt våren 2020 (§ 15b).

Kravene til smittevern­faglig forsvarlig drift av virksomheter i covid-19-forskriften gjelder i all hovedsak bare virksomheter som ble stengt i mars. Det er derfor ingen generelle bestemmelser i forskriften som stiller krav til smittevern­faglig forsvarlig drift av virksomheter som har holdt åpent gjennom pandemien. Når det nå anbefales å forskriftsfeste krav til smittevern­faglig forsvarlig drift av kjøpesentre, butikker mv., bryter dette noe med systematikken i covid-19-forskriften, ettersom forskriften aldri har stilt krav til virksomheter eller deler av samfunnet som i mars ikke ble stengt ned. Som vist over, mener Helsedirektoratet likevel at det er nødvendig og forholds­messig å forskriftsfeste krav til smittevern­faglig forsvarlig drift av kjøpesentre, butikker mv.

Covid-19-forskriften § 15b stiller allerede krav om smittevern­faglig forsvarlig drift for en rekke ulike virksomheter. Ettersom det nå foreslås at de samme kravene stilles for kjøpesentre, butikker mv., er et alternativ å endre ordlyden i denne bestemmelsen fremfor å ta inn en ny paragraf i covid-19-forskriften.

§ 15b. Krav til smittevern­faglig forsvarlig drift ved andre virksomheter

Fornøylesparker, svømmehaller, badeland, spaanlegg, hotellbasseng, trenings­sentre, bingohaller, spillehaller, kjøpesentre, butikker og lignende skal, for å kunne holde åpent, drives smittevern­faglig forsvarlig. Med smittevern­faglig forsvarlig drift menes at virksomheten skal sørge for at besøkende og personell kan holde minst 1 meters avstand til personer som ikke er i samme husstand, at virksomheten har utarbeidet rutiner for god hygiene og godt renhold, og at rutinene blir overholdt.

Det finnes også utsalgssteder som ikke er naturlig å betegne som kjøpesenter eller butikk, og som bør være omfattet av en slik bestemmelse. En mulighet er å ta inn "andre utsalgssteder" slik det er gjort i Oslo kommunes lokale forskrift. Alternativt kan det vurderes at ordlyden "og lignende" i forskriften vil ivareta også utsalgssteder som ikke naturlig betegnes som kjøpesenter eller butikk. Vi

forutsetter at varemesser og midlertidige markeder fremdeles reguleres av bestemmelsene om arrangementer i covid-19-forskriften §§ 13-13e.

En ulempe med å regulere detaljhandelen gjennom å forlenge listen i § 15b er at tillegget "og lignende" innebærer at bestemmelsen etter hvert vil omfatte svært mange ulike typer virksomheter fordi den ikke er tydelig avgrenset. Kravene i bestemmelsen er imidlertid så overordnede og helt grunnleggende i smittevernstrategien at det ikke nødvendigvis er et problem.

Alternativt kan departementet vurdere å fastsette kravene for kjøpesentre, butikker mv. i en egen bestemmelse i covid-19-forskriften.

Oppdrag 283 til Helsedirektoratet om regulering av butikker og kjøpesenter mv.

Regjeringen har i tråd med råd fra Helsedirektoratet anbefalt at kjøpesentre og butikker fra og med 4. januar 2021 bør ha antallsbegrensninger og adgangskontroll, slik at det er mulig å holde avstand. Regjeringen har besluttet at det skal vurderes forskriftsfesting av slike smitteverntiltak.

Del 1: Vi ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, om å vurdere om det er behov for å forskriftsfeste bestemmelser som pålegger butikker, kjøpesenter mv. begrensninger i antall personer som kan være til stede samtidig og plikt til å føre kontroll med at det ikke oppholder seg for mange i lokalene (adgangskontroll).

Dersom etatene vil anbefale forskriftsendringer nå, ber vi om at Helsedirektoratet innhenter synspunkter fra representanter for handelsnæringen om behovet for forskriftsfesting og utformingen av dette. Vi ber også om forslag til eventuelle forskriftsendringer.

Del 2: Dersom etatene ikke anbefaler forskriftsendringer nå, ber vi om en fornyet vurdering basert på erfaringene med handelsnæringens egne tiltak senest i begynnelsen av februar måned.

Frist:

Del 1: Fredag 8. januar 2021

Del 2: Senest 8. februar

Folkehelseinstituttets vurdering

Del 1

I situasjoner med økende og utbredt spredning av smitte i samfunnet må trengsel unngås. Ved utbredt smitte (risikonivå 4) er bruk av munnbind anbefalt på offentlige steder når avstand ikke kan opprettholdes. Munnbind kan ikke erstatte avstand, og det bør derfor legges til rette for at avstand kan opprettholdes også på offentlige steder, for eksempel gjennom redusert innslipp og antallsbegrensninger.

Covid-forskriften gir ulike virksomheter krav om smittevern faglig forsvarlig drift, herunder krav om at det skal kunne holdes avstand mellom personer. En liknende regulering av butikker og kjøpesentre fremstår som logisk. FHI mener at en slik forskriftsfesting kan være hensiktsmessig for å sikre en smittevern faglig forsvarlig drift av butikker og kjøpesenter mv. Det bør også utarbeides bransjestandarder som kan gi veiledning om hvordan driften kan gjennomføres.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.

Referat

Møte om:

Møteleder: Susanne Olsen

Dato: 06.01.2021

Referent: Camilla Closs Walmann

Saksnr: 21/361-7

Til stede:

Helsedirektoratet: Susanne Olsen, Svein Høegh-Henrichsen, Hanne Skui, Camilla Closs Walmann

FHI: Didrik Frimann Vestrheim, Tone B. Johansen, Solveig Jorde

NHO: Erik Lundebø, Linda Vist, Tone Tellevik Dahl (Norsk Eiendom)

Olav Thon Gruppen: Ole-Christian Hallerud

Scala Eiendom: Hans Jørgen Mørland

Virke: Elin Spjelkavik

Spekter: Mekonnen Germiso

Nærings- og fiskeridepartementet: Alberto Valiente Thoresen

Referat fra møte med bransjeorganisasjoner m.fl. om regulering av butikker og kjøpesenter mv.

Agenda:

- Informasjon fra Helsedirektoratet om oppdraget og foreløpig skisse til løsning
- Tilbakemeldinger fra bransjeorganisasjonene og øvrige aktører, samt informasjon om bransjestandarder og lignende veiledningsdokumenter om smitteverntiltak i detaljhandelen

Informasjon om oppdraget og foreløpig skisse

Helsedirektoratet takket innledningsvis deltakerne for at de fikk til å stille på så kort varsel. Regjeringen anbefalte 3 januar at alle kjøpesentre og butikker bør innføre antallsbegrensninger og adgangskontroll slik at det er mulig å holde avstand samt ha adgangskontroll.

Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet har nå fått i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet om å vurdere om det er behov for å forskriftsfeste bestemmelser som pålegger butikker, kjøpesenter mv. begrensninger i antall personer som kan være til stede samtidig og plikt til å føre kontroll med at det ikke oppholder seg for mange i lokalene (adgangskontroll).

Innledningsvis understreket direktoratet at situasjonen kan endre seg raskt, og at behov for tiltak også endrer seg fortløpende. Direktoratet opplyste at den foreløpige vurderingen er at man ikke vil anbefale en detaljert regulering av antall eller adgangskontroll i covid-19-

forskriften, men at det eventuelt kan være aktuelt med en overordnet regulering tilsvarende forskriften § 15b. En bestemmelse om smittevern faglig forsvarlig drift, som ikke går nærmere inn på antall personer eller hvordan dette skal beregnes. I utgangspunktet er det de som kjenner virksomhetene best som er nærmest til å gjøre konkrete vurderinger. Direktoratet understreket at eventuelle lokale tiltak uansett vil komme i tillegg til nasjonal regulering. Det ble også opplyst at departementet har bedt om en ny vurdering i begynnelsen av februar dersom det ikke foreslås forskriftsfesting i denne omgang.

Tilbakemeldinger fra organisasjonene/aktørene

Virke hadde før møtet sendt informasjon om Standard Norges standard [NHS C19-6-1:2020 \(standard.no\)](https://www.standard.no/standard/19-6-1-2020) som er utarbeidet i samarbeid med NHO, Virke og bransjen.

Virke mener man vil komme langt med veiledning og at den enkelte virksomhet beregner selv hvor mange det er plass til i lokalet og sørger for at maksantallet ikke overskrides. Ved tvil bør de rådføre seg med lokal smittevernoverlege i kommunen. Virke tror det kan bli krevende å utforme en forskrift som gir detaljerte føringer, og støtter i så fall en tilnærming med en overordnet bestemmelse om smittevern faglig forsvarlig drift. Erfaringene som er gjort i Oslo, vil være nyttige for hele landet. Blant annet har man gode erfaringer med kundeverters som settes inn dersom det danner seg køer eller blir for mange mennesker, framfor kontinuerlig adgangskontroll.

Norsk Eiendom representerer gårdeierne og støttet Virkes synspunkter. Dahl opplyste at Standard Norge er i ferd med å ferdigstille en standard for kjøpesentre og næringseiendom, som bygger på samme lest som standarden som er utarbeidet for detaljhandelen. Hvis det skal forskriftsfestes bør det være overordnet og generell regulering. En mulighet kan være å pålegge eiere å gjøre en kapasitetsberegning. Det finnes gode verktøy for å gjøre slike beregninger, noe som vil være bedre å vise til i en veileder enn å forskriftsfeste en generell beregningsregel.

NHO sluttet seg til Virkes synspunkter, og viste i tillegg til at den store variasjonen i butikklokaler gjør det vanskelig å lage generelle krav. NHO understreket behovet for forutberegnelighet. Opplyste at det er stor frustrasjon knyttet til at ulike kommuner har ulike avstandskrav. For landsdekkende kjeder og kjøpesentre er det krevende å forholde seg til ulike regler i ulike kommuner.

Olav Thon Gruppen hadde før møtet sendt en oppsummering av smittevernrutinen som er laget for de 80 kjøpesentrene i Olav Thon Gruppen. Påpekte at man må skille mellom antall personer inne på et senter totalt, og antall inne i hver butikk. OTG har beregnet antall personer som kan være inne i den enkelte butikk i hvert enkelt senter, og pålagt butikkene denne begrensningen. Det er butikkenes ansvar å overholde dette. Hallerud opplyste at de beregningsverktøyene som er laget for beregning av antall personer gir veldig høye tall i et senter – selv i førjulstiden nådde man ikke de makstallene. Antall besøkende vil være lavere i perioden framover, også i normalår, og for høyt antall personer i sentrene samlet sett vil ikke være et problem. Det vil være lite praktisk med forskrift som angir antall mennesker inni sentre samlet sett, da fokus bør være på ansamlinger av mennesker inne i sentrene. Detaljhandelen har jobbet hardt med smittevern og er redde for stenging. De gjør det de kan

for å drive forsvarlig uten forskriftskrav. Kjøpesentrene er viktige i mange lokalsamfunn, og det har vært utstrakt dialog mellom kommunelegene og sentrene. Dette har vært positivt og bidratt til trygghet for at det man gjør lokalt er riktig.

Scala Eiendom, støttet det som allerede var sagt, og understreket at en eventuell forskrift bør være generell. Eventuelle antallsbegrensninger bør være på butikknivå og ikke på senternivå fordi totalkapasiteten er god nok. Også vanskelig å avgrense hva som er et kjøpesenter. En eventuell antabegrensning må være på butikknivå, ikke på senternivå. Når det gjelder behov for forskriftsfesting opplyste Mørland at i norsk detaljhandel er 85% organisert i kjeder. Dette er en stor, profesjonell bransje, med få useriøse aktører. Klare anbefalinger, ansvarlige aktører, og markedet gjør at smittevern i dag fungerer uten forskriftsregulering.

NHO, Virke og aktørene viste alle til at kommunene har stort handlingsrom, og at det er en utfordring med ulike regler lokalt og det ble også nevnt at enkeltkommuner ønsker å forskriftsfeste de generelle anbefalingene selv om smittetrykket er lavt. De spurte om det ville bli gjort noe fra Helsedirektoratet og FHI for å forsøke å få til en enhetlig praksis. Direktoratet minnet om at smittevernlovens system er at beslutningene fattes lokalt ut fra lokale forhold. FHI viste til at det har vært gjort mye for å få lokale tiltak så like som mulig, men at akkurat tiltakene som nå diskuteres ikke er omtalt i rundskrivet til kommunene. Noe av det som direktoratet og FHI vurderer nå, er om man bør lage veiledning til kommunene om dette.

Nærings- og fiskeridepartementet stilte spørsmål om hvordan bransjestandardene holdes oppdatert og i tråd med nasjonalt regelverk og nasjonale anbefalinger. Virke opplyste at de kan ta dette opp direkte med Standard Norge. Folkehelseinstituttet opplyste at det ligger i avtalen med Standard Norge at de skal ha et system for å følge opp endringer i forskrifter og anbefalinger og selv ta initiativ til å rette opp ved behov.